

*Bigarren Lehendakariodea eta Lan eta Enpleguko Sailburua
Vicelehendakari Segunda y Consejera de Trabajo y Empleo*

**AGINDUA, 2021EKO EKAINAREN 1EKOA, BIGARREN LEHENDAKARIORDE
ETA LAN ETA ENPLEGU SAILBURUARENA, 2021EKO EKAINAREN 2RAKO
AIARALDEAKO ESKUALDEAN DEITUTAKO GREBA OROKORREAN
KOMUNITATEARI EMAN BEHARREKO FUNTSEZKO ZERBITZUAK
MANTENDUKO DIRELA BERMATZEN DUENA.**

ELA, LAB, ESK eta STEE-EILAS erakunde sindikalek greba orokorrerako deia egin dute 2021eko ekainaren 2rako, Arabako Airaldea eskualdean, zehazki Audio, Amurrio, Artziniega, Okendo, Aiara (Luiando, Murga eta Respalditza) udalerrietan, eta Bizkaian, Orduña eta Orozko udalerrietan. Grebak hartzen dituen jardunak honako hauek dira: “eremu geografikoaren barruan kokatutako enpresa eta erakundetako langile zein enplegatu publikoek burutzen dituztenak, edozein ere dela ari direneko administrazio edo enpresaren hedapen eremua”.

Deitutako greba orokorra 2021eko ekainaren 2ko, 10:00etatik 14:00etara bitartekoa izango da.

Deitzaileen arabera, honako hauek dira grebaren helburuak:

“Eskualdeko krisia salatu. Tubacex, Valvospain, Tubos Reunidos edo Guardian Lobo enpresak dira horren adibide; horrez gain, langabezia-tasa altua eta COVIDeak langileengan, hostalaritzan eta autonomoetan eragindako krisiaren ondorio negatiboak salatu.

Kaleratze prozezu anitzak eta enpresa-itxierak geldiaraztea.

Pobrezia jasaten ari diren Aiaraldeko pertsonen prestazioak bermatzeko konponbideak bilatzea.

Kaleratze kolektiboaren erregulazioa aldatzeko konpromiso irmoa eskatzea alderdi politiko guztiei (modu kolektiboan bakarrik kaleratu ahal izatea enpresaren bideragarritasuna arriskua dagoenean edo administrazio-baimena berreskuratzea).

Krisi hau zerga erreforma baten bidez ordaindu ahal izatea, kapitala ordaindu dezala, murrizketa sozialak dakartzaten Europako funtsei uko eginez edo zor publikoa handituz”.

Espainiako Konstituzioaren 28.2 artikulua langileen greba-eskubidea onartzen du, langileek beren interesak defenda ditzaten, horixe baita egungo

zuzenbide-estatu sozial eta demokratikoak oinarri dituen oinarrizko eskubideetako bat. Konstituzioak, beraz, berdin babesten ditu greba-eskubidea eta beste zenbait eskubide garrantzitsu, hala nola: bizia, osotasun fisikoa, osasuna, hezkuntza, joan-etorri askea, informazio-askatasuna eta benetako babes judiziala, besteak beste. Hain zuzen, Konstituzioak bete-betean babesten ditu, bai eskubide horiek guztiak, baita greba egiteko eskubidea ere.

Beraz, greba egiteko eskubidea herritarren gainerako oinarrizko eskubideen kontrakoa izan daitekeenez, eta Konstituzioaren 28. eta 37. artikuluetan xedatuta dagoenaren arabera, gizartearentzako ezinbesteko zerbitzuak mantentzen direla ziurtatzeko neurri egokiak hartu behar dira, auzitan dauden eskubideetako bat bera ere gauzatu gabe gera ez dadin.

Hala ere, aurreko premisa gorabehera, begien bistakoa da ezen, oinarrizko eskubideak mugatzen dituen edozein neurri konstituzionala izan dadin, proportzionaltasunaren printzipioa zorroztasunez aplikatuz hartu behar dela, eta, horretarako, hiru baldintza bete behar ditu neurri horrek: neurria aplikatuz proposatutako helburua lortu ahal izatea, hots, «egokitasun-judizioa» deritzona; egitatea aztertuta, ondorioztatu izana ez dagoela neurri apalagoren bat helburu hori eraginkortasun berarekin lortzeko, hau da, «beharrizanezko judizioa» deritzona; eta, azkenik, neurria edo konponbidea orekatua edo neurtua izatea, haren aplikazioaren ondorioz guztion intereserako onura edo abantaila gehiago eragiten direlako auzian dauden beste ondasun edo balioetarako eragiten diren kalteak baino, hau da, «proportzionaltasun-judizioa, zentzu hertsian». Gai horri buruz hainbat aldiz erabaki du Konstituzio Auzitegiak, honako epai hauen bitartez, besteak beste: 122/1990, 123/1990, 8/1992 eta 126/2003.

Erabaki horietatik ondorioztatu behar dugu gizartearentzako ezinbesteko zerbitzuak emango direla ziurtatzeak mugatu egiten duela grebarako eskubidea baliatzeko aukera, eta, ondorioz, nahitaezkoa dela interes desberdinak kontuan hartuta egoki orekatuz jokatzeko. Hori dela-eta, ziurtatzeak berme gisa balio behar du, eskubide kontrajarrien ezinbesteko koordinaziotik abiatuta; betiere ulertuta grebalarien eskubidea mugatu beharko dela –amore eman, Konstituzio Auzitegiaren hitzetan–, haien eskubideak grebaren bidez babesteak ezinbesteko zerbitzua jasotzeko eskubidearen komunitate/pertsona titularrari eragiten dion edo eragin liezaiokeen kaltea larriagoa bada grebalarien errebindikazio edo eskakizunek arrakastarik ez izateak eragingo lukeena baino. Horregatik, greba-deialdi honen aurrean, haren garapenak dituen ezaugarri zehatzak hartu beharko dira kontuan.

Hala, greba deialdiak egun bateko lau orduko iraupena izango du. Bere lurralde-eremuari dagokionez, grebak Arabako bost udalerritan eta Bizkaiko bi udalerritan du eragina, eta jarduera-eremuari dagokionez, grebak aipatutako

lurralde-eremuan ezarritako enpresa guztien lan- eta funtzionario-jarduera guztiei eragiten die, grebara deitutako enpresa eta erakundeen enpresa- edo administrazio-esparrutik independente izanik.

Adierazitakoa dela-eta, Konstituzioaren 15. eta 43.1., 19., 20., 27., 35. eta 24. artikuluetan, bizia, osotasun fisikoa eta morala, osasuna, hezkuntza, lurraldeko joan-etorri askea, lana, informazioa eta benetako babes judizialerako eskubidea babesten dira. Hain zuzen ere, botere publikoei dagokie eskubide horiek bermatzea, prebentzio-neurriak ezarriz eta beharrezko zerbitzuak emango direla ziurtatuz. Greba egiteko eskubidea zilegi bada ere, eskubide horiek guztiak ezin daitezke babesik gabe geratu. Horren ondorioz, Euskal Autonomia Erkidegoko Gobernuak gutxieneko zerbitzuak ezarri behar ditu, erkidegoan ezinbesteko zerbitzuak bermatzeko, ondoren adierazten diren eta agindu honetan zehaztuta geratzen diren sektoreetan.

Ezin da alde batera utzi deitutako greba COVID-19ak eragindako osasun-krisiaren eta osasun- eta gobernu-agintariek hartutako neurri eta gomendioen erdian egin dela. Hala, kontuan hartu behar da, 23/2021 Dekretua, maiatzaren 7koa, Lehendakariarena, SARS-CoV-2k eragindako infekzioen hedapena geldiarazteko prebentzio-neurriei buruzkoa, eta baita Osasun Sailburuaren 2020ko uztailaren 28ko Agindua, COVID-19 delakoak eragindako osasun-krisiari aurre egiteko beharrezko prebentzio-neurriei buruzkoa 2020ko ekainaren 18ko Aginduaren eranskina aldatzen duena.

Osasun-sektorea

Osasuna babestea oinarrizko eskubideetako bat da zuzenbide-estatu guztietan. Egun, herritarrek gutxieneko prestazio sanitarioak eskatzeko duten eskubide gisa ulertzen da eskubide hori, aintzat hartuz giza duintasuna eta estatu bakoitzaren gizartearen eta ekonomiaren garapen-maila. Hala, Giza Eskubideen Adierazpenak (NBE, 1948) 25.1 artikuluan dioenez, «persona orok du osasuna eta ongizatea edukitzeko eskubidea, eta batez ere, mediku sorospena eta gizarte-zerbitzuak»; ildo berekoak dira Europako Kontseiluaren Europako Gutun Sozialaren 11. artikulua (Turin, 1961) eta Ekonomia-, Gizarte- eta Kultura-eskubideen Nazioarteko Itunaren 12. artikulua (NBE, 1966).

Hortaz, greba-eskubidearen eta Konstituzioaren 15. eta 43.1. artikuluetan jasotako beste zenbait eskubideren arteko gatazkan (bizitzeko eskubidea, osotasun fisiko eta moralerako eskubidea eta osasuna babestekoa), ezinbesteko baldintza da azken horiek bermatu beharra. Osasun-zerbitzu publiko nahiz pribatuek pertsonen osasuna eta bizia zaindu behar dute. Horren ondorioz, eta greba-deialdiari dagokionez, ez da argudiorik behar edo argudio gutxi behar da larrialdiko zerbitzuak bete-betean mantentzea behar-beharrezkoa dela adierazteko; izan ere,

zerbitzu horietan berehala esku hartu ezean, gerta daiteke norbaiten bizia arrisku larrian egotea.

Gainera, kontuan hartu behar da, SARs-CoV sistemak “osasun-zentro, -zerbitzu eta -establezimenduetan” eragindako infekzioen hedapena geldiarazteko prebentzio-neurriei buruzko, Lehendakariaren, 2021ko maiatzaren 7ko, Dekretuaren 3. artikuluko 1. paragrafoan adierazitakoa, eta aipatu dugun Osasun Sailburuan 2020ko uztailaren 28ko Agindua 4.2. jasotzen dena. *4.2 puntuan adierazten da: “Osasun-zentro, -zerbitzu eta -establezimenduek, edozein dela ere haien titulartasuna, beharrezko antolamendu-, prebentzio- eta higiene-neurriak hartu beharko dituzte beren langileentzat, erabiltzaileentzat eta, arrazoia edozein dela ere, haiekin harreman fisikoa duen beste edozein pertsonarentzat, eta, bereziki, eta gutxieneko izaerarekin, honako hauei buruzko neurriak: pertsonen arteko segurtasun-distantzia, erabilera publikoko leku itxietan maskarak erabiltzea, edukiera, eskuen eta arnasbideen higiena, bisitak antolatzea, lekuak eta aretoak partzelatzea, eta ibilbideen diseinua, garbiketa- eta desinfekzio-protokoloak, bai eta agintari eskudunek ezartzen duten beste edozein neurri ere”.*

Osasun-arloko lehen mailako arretari dagokionez, arazorik gabe hartzen da oinarrizko zerbitzutzat, ospitalez kanpoko larrialdiei estaldura ematen dien heinean batez ere. Jarduera-sektore honetan gutxieneko zerbitzuak ezartzeari dagokionez, esan behar da, Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiko administrazioarekiko auzien salak emandako epai batzuen ondotik: 2012ko urriaren 3koa, deuseztzat jo zituen 2012ko martxoaren 29an 24 orduko greba orokorra egiteko 2012ko martxoaren 23ko Aginduaren bidez ezarri ziren lehen mailako arretarako gutxieneko zerbitzuak; eta 2013ko martxoaren 5koa, deuseztat jo zituen 2012ko azaroaren 14an eta 2013ko maiatzaren 30ean 24 orduko greba orokorrak egiteko 2012ko irailaren 19ko Aginduaren bidez ezarri ziren lehen mailako arretarako gutxieneko zerbitzuak; eta 2016ko ekainaren 14ko greba-deialdia, Osakidetza-Euskal osasun zerbitzuko langileentzat egina, txanda guztietarako bi orduko ordu-tarteetan –ez dago jasota haien aurka egin zenik, ez administrazio-bidetik, ez auzibidetik–), gobernu-agintariek erabaki zuten larunbatetako lanaldiari dagokiona –eta larunbatetako ohiko ordutegia– ezarriko zutela lehen mailako arretarako gutxieneko zerbitzu gisa, greba-egunerako aurreikusita zegoen langilekopuruarekin; horrenbestez, eutsi egin zaie zerbitzu horiei. 2018ko martxoaren 8ko grebaren aurrean, zerbitzu berberak ezarri ziren. Azkeneko horretan, ordea, errekurrituak izan ziren oinarrizko eskubideen babes juridikzionalaren prozedura bereziaren bitartez; hala ere, Salak Zuzenbidearekin bat zetozela ebatzi zuen, interpretazio-lana egin ondoren. Horrexegatik, azkeneko greba orokorrari begira - 2019ko martxoak 8- zerbitzuak mantendu baziren ere, idazketa zuzenagoa erabili zen. Orduko zerbitzuak arazorik gabe gauzatu zirenez, eutsi egin zaie deialdi honetan.

Deialdi honek Amurrioko eta Laudioko Lehen Mailako Arretako Unitateei (LMAU) eragiten die. Bi unitateek Etengabeko Arretako Guneak (EAG) dituzte, larunbatetan irekita daudenak. Baliabide hauek dituzte: mediku bat deitutako greba-egunean lan egin behar duten langileekin. Larunbat bati dagozkion zerbitzuak izango dira, eta larunbatean zerbitzu horiek ematen dituzten langileen kopuruak emango ditu.

Ondorioz, gutxieneko zerbitzuak ezartzen dira Amurrioko eta Laudioko lehen mailako arretako unitateetan, premiazko arreta bermatzeko, deitutako grebaren egunean lan egin behar duten langileekin. Larunbat bati dagozkion zerbitzuak izango dira, eta larunbatean zerbitzu horiek ematen dituzten langileen kopuruak emango ditu.

Bestalde, SARS-Cov-2 koronabirusak eragindako pandemia-egoera dela eta, oso garrantzitsua da herritarrei zein profesionalei berehalako arreta eta informazioa ematea kutsatze posibleen aurrean hartu behar dituzten neurriei, arakatzeko-lanei eta kutsatutako pertsonen kontaktuen jarraipenari buruz, bai eta birusaren hedapena mugatzeko behar diren neurriak hartzea ere. Horretarako, kasuak eta kontaktuak zaintzeko programaren sareko ekipoak eta infekzio aktiboaren diagnostiko-testen laginak ateratzeko zerbitzuak/unitateak sortu dira. Horregatik, aipatutako zerbitzuetan gutxieneko zerbitzuak ezarri behar dira, eta greba-deialdian zerbitzu horietan lan egin behar duten pertsonen % 100ek zerbitzu horiei eutsi behar die.

2020ko abenduaren 27an, COVID 19ren aurkako txertaketa-kanpaina hasi zen Euskal Autonomia Erkidegoan, euskal herritar guztien osasuna zaintzeko eta osasun-sisteman eta gainerako sektoreetan duen eragina murrizteko. Gaur egun, txertoa da kutsatzea kontrolatzeko eta prebenitzeko neurri eraginkorrenetako bat. Bestalde, EAEn SARS-Cov-2ren aurkako txertaketa-planak ezaugarri bereziak eta apartekoak ditu, eta txertoen eskuragarritasunera etengabe egokitu behar da. Txertoek ematen duten onura maximizatu behar denez SARS-Cov-2 koronabirusak eragindako pandemiaren inpaktua eta larritasuna murrizten laguntzeko, zerbitzu horretan gutxieneko zerbitzuak ezarri behar dira, eta zerbitzu horiek SARS-Cov-2ren aurkako txertaketa-ekipoetako langileen % 100ean finkatu behar dira.

Era berean, egoera epidemiologikoak bere horretan jarraitzen duelako eta ezarritako jarduera-protokoloek jasotzen dituzten zehaztapenak eta neurriak betetzeko, zentro horietako erabiltzaileen osasuna bermatzeko, garbiketa-zerbitzurako ezarritako gutxieneko zerbitzuen gehikuntzari eutsi behar zaio ohiko langileen % 100ean. Neurri horiek indarrean jarraitzen dute, txertaketa gorabehera, eta txertaketan aurrera egiten ari diren arren.

Garraio sanitarioko enpresek egiten dituzten zerbitzuei dagokienez, zerbitzu horiek erabat gelditzen badira, osasun-arreta behar duten herritar asko ezin izango lirateke lekualdatu, eta horrek lehendik aipatu dugun osasunerako edo bizitzeko eskubideari erasotzen dio; izan ere, gaixorik dauden pertsonen lekualdaketa behar bezain azkar ez bada jarduten, pertsona horien heriotza ere gerta daiteke, beharrezko osasun-arreta ez jasotzeagatik. Arrazoi horiek guztiak kontuan hartuta, gizartearentzako ezinbestekotzat jo behar da sektore horrek ematen duen zerbitzua, eta, hortaz, behar-beharrezkotzat eta atzeratu ezintzat, argi eta garbi.

Bestalde, COVID-19 pandemiak eragindako krisiarekin, aktiboko infekzioaren diagnostiko-testen laginak eramatea premiazko eta lehentasunezko jardura da, eta bizitzak salbatzeko ezinbestekotzat jo daiteke, infekzio aktiboaren diagnostiko-testen laginak ateratzeko zerbitzu/unitateei estaldura emateko beharrezko jardura baita.

Halaber, osasun sektore honetan farmazia bulegoak ere kokatzen dira, eta horien funtzio nagusia botikak banatzea da. Argi dago komunitatearentzako funtsezko zerbitzutzat hartu behar dela, osasunean zein bizian eragin zuzena baitauka, are gehiago greba orokorreko egoera batean, non larrialdi zerbitzuak gainezka egon daitezkeen. Funtsezko zerbitzu hori bermatzearen, gutxieneko zerbitzua ezartzen da, deialdiaren egunean guardia egin behar duten farmazia bulegoak, hain zuzen ere.

Larrialdien sektorea

Larrialdiei aurre egiteko eta bide-segurtasuneko zerbitzuek (SOS deiak, larrialdiei eta meteorologiari erantzutea, suhiltzaileak, larrialdietako igorleak eta komunikazioak, errepideen mantentze-lanak, neguko bide-zerbitzua barne, eta urtegi, ibai eta mendietako larrialdiak, Babes Zibila, Euskadiko Trafikoa Kudeatzeko Zentroa...) ematen dituzten bizi-prestazioak jasotzeko komunitateak duen eskubideari dagokionez, ezinbestekoak dira komunitatearentzat, hain zuzen ere Larrialdia Bizitzeko, osotasun fisiko eta moralerako eta osasuna babesteko konstituzio-eskubideak, Konstituzioaren 15. eta 43.1 artikuluetan jasotakoak, botere publikoei dagokie eskubide horiek bermatzea, prebentzio-neurriak ezarriz eta beharrezko zerbitzuak emango direla ziurtatuz. Eskubide horiek ezin dira babesik gabe geratu, greba egiteko eskubidea zilegi bada ere. Beraz, sektore hori funtsezkotzat jo behar da komunitatearentzat, eta, beraz, ezinbesteko langileek ematea premia aitortu eta atzeraezinekotzat hartu behar da. Horretarako, greba-deialdiaren eraginpeko lurralde-eremuan dauden larrialdi-zerbitzuetan, urteko garai horretako jaiegun bateko langileei eutsiko zaie.

Gizarte-zerbitzuen sektorea

Gizarte-zerbitzuak, bestalde, babes-neurrien multzo gisa daude eratuta, mendekotasuna duten edo kalteberatasun-egoeran dauden pertsonen bizitzeko gutxienezko baldintza duinak eta kalitatezkoak bermatzeko. Konstituzioaren 15. eta 43.1 artikuluetan, bizia, osotasun fisikoa eta morala eta osasuna babesten dira. Hain zuzen ere, botere publikoek dagokie eskubide horiek bermatzea, prebentzio-neurriak ezarriz eta beharrezko zerbitzuak emango direla ziurtatuz. Greba egiteko eskubidea zilegi bada ere, eskubide horiek guztiak ezin daitezke babesik gabe geratu. 10.1 artikulua xedatzen duenez, gizabanakoaren duintasuna ordena politikoaren eta gizarte-bakearen oinarri da. Halaber, Konstituzioaren 49. artikulua xedatzen duenez, botere publikoek «aurreneurri- tratamendu-, bizkortze- eta gizareratze-politika egingo dute urritu fisiko eta psikikoentzat eta zentzumen-urrituentzat; horiei, euren behar duten arreta berezia emango zaie, eta bereziki babestuko dira, titulu honek herritar guztiei ematen dizkien eskubideak egikaritu ahal izateko».

Ezin da ukatu honako hauetan lan egiten dutenen jardura oso garrantzitsua dela gizartearentzat: egoitza-zerbitzuak (tutoretzapeko apartamentuak, etxebizitza komunitarioak eta egoitzak), eguneko zentroak –desgaitasun fisikoak eta psikikoak dituztenei arreta emanez–, etxeko laguntza-zerbitzuak, adingabeen etxebizitza komunitarioak eta egoitzak, eta esku-hartze sozialeko zentroak. Zerbitzu horien beharra duten pertsonen ezin dute beren kabuz jardun, haien egoera subjektibo eta pertsonala dela-eta. Beraz, sektore honetan gutxienezko zerbitzuak finkatu ezean 2021ko ekainaren 2ko grebak –10:00tik 14:00era bada ere- baliteke kalte nabarmen larriagoak eragitea, eta, hartara, grebaren helburuak lausotuta geratzea; izan ere, egoera horietan, pertsona batzuen osasuna eta segurtasuna arriskuan jar daitezke.

Halaber, Osasun Sailburuan 2020ko uztailaren 28ko Aginduan, eranskineko 4.3_puntuan, «Gizarte-zerbitzuetako zentroak, zerbitzuak eta establezimenduak» direlakoei buruz, esaten du “zentroetako titularrek dagozkion antolamendu-, prebentzio- eta higiene-neurriak hartu behar dituztela langileei, erabiltzaileei eta bisitariei dagokienez, kutsatze-arriskuak prebenitzeko” eta adierazten du “Gizarte Zerbitzuen abenduaren 5eko 12/2008 Legearen 22. artikuluan, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren katalogoari buruzkoan, jasotako gainerako zerbitzuak emateko, ziurtatu beharko da kutsatze-arriskuak prebenitzeko higiene-neurri egokiak hartzen direla”.

Kontuan hartuta zentro horietako erabiltzaileek kalteberatasun berezia dutela SARS-Cov-2k eragindako infekzio larrien aurrean eta heriotza-tasa altua pairatzen ari direla, eta aintzat hartuta transmisioa areagotu egiten dela inguru itxiotan pertsonen hurbiltasunaren eta harreman estuaren bidez, COVID-19ak eragindako osasun-larrialdiaren eraginak bereziki latzak dira kolektibo honetan.

Hori guztia dela eta, Osasun Sailak hainbat dokumentu egin ditu, zeinak etengabe berrikusten baitira, eta, dokumentu horietan, SARS-Cov-2 koronabirusaren aurrean egoitza eta zentro soziosanitarioetan aplikatu beharreko neurriak eta gomendioak zehazten dira. Honako hauek dira, hain zuzen ere:

- Zentro soziosanitarioetan COVID-19tik babesteko protokoloa.
- JT-01 Egoitza geriatrikoetako eta beste zentro soziosanitario batzuetako garbiketa- eta desinfekzio-neurriak, 2021eko apirilaren 1ekoa.

Bestalde, eta SARS-CoV-2ren infekzioa prebenitu eta kontrolatzeko neurri horiek eta beste neurri batzuk indarrean mantendu beharri dagokionez, komeni da kontuan hartzea zentro soziosanitarioetan COVID-19tik babesteko Protokoloa. Protokolo horren bertsio eguneratua, 2021eko maiatzaren 12koa, eta COVID-19 txertaketa-kanpainari dagokionez, egoitzetan eta desgaitasuna duten adinekoentzako eta egunekoentzako zentroetan, adierazten du:

“COVID-19 txertaketa-kanpainak lehenetsuna eman die adinekoentzako eta desgaitasuna duten pertsonentzako egoitza-zentroei eta eguneko-zentroei. Horri esker, epe laburrean gaixotasunaren intzidentzia nabarmen murriztu da, eta, horrekin batera, kasu larriak eta heriotzak, isolamenduak eta berrogeialdiak.

Egungo ebidentziak COVID-19ren aurkako txertoak infekzio sintomatiko eta asintomatikoa, gaixotasun arina, moderatua eta larria eta heriotza-tasa murrizteko eraginkorrak direla erakusten du. Jakina da txertoek eragindako immunitateak ez duela erabat eragozten txertoa jaso duen subjektuaren goiko arnasbideetako mukosan birusa erreplikatzea, eta txertoaren eraginkortasuna ez da % 100era iristen. Gainera, erantzun immunea murriztuagoa da hainbat populazio-taldetan (adineko pertsonak, immunodeprimituak), eta aldaera berrien zirkulazioagatik baldintzatuta egon daiteke.

Txertatutako pertsonetan birusa detektatzea posiblea den arren, orokorrean pertsona hauek ez dute sintomarik izaten. Eskuragarri dauden azterlan urrien arabera, txertatutako kasuek birusa beste pertsona batzuei transmititzeko aukera oso baxua izango litzateke, baina posible izan liteke.

Horren ondorioz, egungo egoera epidemiologikoa eta txertaketa-estaldura kontutan izanda, bai egoiliarrek bai langileek orain arte indarrean zeuden prebentzio eta kontrol gomendio guztiei jarraitu behar diete, beren burua eta gainerakoak SARS-cov-2 infekziotik babesteko, haien txertaketa-egoera edozein dela ere.

EAEko egoitza-zentroetako txertaketa-kanpaina hasi zen denbora gutxitik hona antzeman den arazo larri bat, egoiliar eta langile batzuk txertoa ez dutela jarri nahi da. Pertsona horien ehuneko txikia bada ere, egoera horrek agerraldiak eragin ditu dagoeneko EAEko egoitzetan eta txertoa hartu duten pertsonen kasuak izan dira. Horrez gain, kasuen eta haien kontaktuen isolamendura eta berrogeialdira

itzuli behar da, pandemia osoan adineko pertsonak bizi izan duten sufrimendua areagotuz”.

Sektore horretan pertsonari ematen zaizkien zerbitzu guztiek ez dute eragin bera haien baldintza biopsikosoazietan. «Zuzeneko arreta-zerbitzuak» izenekoak dira (osasun-arreta, arreta geriatrikoa eta abar), zalantzarik gabe, greba-egoeretan mantendu beharreko funtsezko zerbitzuak, mendekotasuna duten pertsonekin zuzenean lotuta daudelako. «Zuzeneko arreta-zerbitzuen» barnean ditugu, halaber, otorduen prestaketa eta otordu-zerbitzua, hidratazioak, botika-hornidurak, siesta terapeutikoak eta, deialdi honetan bereziki, higie pertsonala; zeregin horiek guztiek osatzen dute zerbitzuko erabiltzaileen —bereziki, mendetasun handia dutenen— osasun narriatua zaintzeko beharrezkoa den laguntza-tratamendu integralaren zati bat. Era berean, «zuzeneko arreta-zerbitzuaren» barruan sartzen da altxatzeko, garbitzeko, janzteko edo jateko laguntza ematea.

Egungo testuinguruan, osasun-agintariek egoitza-zentroetan eta eguneko zentroetan egin beharreko gomendioen artean sartu dituzte hainbat betebeharrak, lehendik egiten ziren funtsezko zerbitzuen artean sartu behar direnak. Zehazki, antolaketa-eredu berrietatik datozei buruz ari gara, tartean nabarmentzekoak sektorizazioa eta langileen taldeen araberrako banaketa. Gainera, erabiltzaileen arteko segurtasun-distantzien kontrolarekin eta taldeko edo/eta banakako jarduerak egiteko moduekin lotutako zeregin berriak sartu dira, bai eta egoitzen egoera klinikoaren gaineko kontrola ere (tenperatura kontrolatzea, sintomak behatzea, higie areagotzea eta abar).

Lehen azaldu dugun moduan, pandemiaren egoera eta osasun-gomendioak ikusita, txertaketa-kanpainan aurrera egiten ari den arren, ezinezkoa da %100etik beherako ehunekoa ezartzea gaur egun zuzeneko arretan. Bestela, zerbitzu horien erabiltzaileak kutsatzeko arriskuan jarriko genituzke, eta horren ondorioak azken hilabeteetan bizi izan ditugu.

Hala adierazi izan du Osasun eta Adikzioen Zuzendaritzak urriaren 2ko eta 7ko txostenetan, Gipuzkoako hirugarren adinekoen zentro pribatuen sektorean 2020eko urriaren 6rako eta Arabako egoitza pribatuen eta etxebizitza komunitarioen sektorean 2020eko urriaren 7rako eta azaroaren 11 eta 15erako deitutako grebak direla eta; 2021eko otsailaren 15eko txostenean, Gipuzkoako hirugarren sektoreko martxoko greba dela eta; eta 2021eko martxoko hirugarren egunetan eta 2030eko hirugarren egunetan deitutako grebak direla eta.

Zuzeneko arreta zerbitzuez gainera, beste mota bateko arreta zerbitzuak ere ematen zaizkie, maila apalagoan izan arren. Zerbitzu horiek, zeharka, aurreko zerbitzuen mende daude (sukaldaritza, garbiketa...), edo egoitza-instalazioen eta -zerbitzuen koordinazioari, mantentzeari eta segurtasunari laguntzen diote. Aurreko

Aginduetan, zerbitzu horien intentsitatea eta horiek egiteko langileen kopurua arreta zuzenekoak baino txikiagoak izan dira.

Alabaina, arestian azaldu bezala, SARS-Cov-2 koronabirusak ekarri duen egoera kontuan hartuta, osasun-agintariek neurri eta gomendio jakin batzuk onartu eta argitaratu dituzte. Garbiketa bezalako zeharkako zerbitzuei ere badaude lotuta neurri eta gomendio horiek, eta aurreko deialdietan langileen kopurua eta zerbitzuaren emakidaren intentsitatea txikiagoak izan badira ere, gaur egungo egoera eta osasun-neurri eta -gomendioak ikusita, nabarmen handitu behar dira.

Hori dela eta, garbiketa-zerbitzua indartu behar da, osasun-agintarien neurrietan zehaztutako intentsitatea eta maiztasuna bete dadin; hau da, bereziki da nabarmentzekoa garbiketa-zerbitzua, eta zehazki, zentro guztiaren desinfekzioa. Hala, maiztasuna areagotu egingo da: txanda bakoitzean gutxienez garbiketa bat, erabilera komuneko eta joan-etorri handiko guneetan garbiketa sakona egiteko, bai eta kontaktu gehien duten gainazaletan ere, besteak beste barandetan, eskubandetan, botoietan, ateen heldulekuetan, etengailuetan, mahaietan, eskaileretan, igogailuetan, iturrietan, teklatueta, telefonoetan, tabletetan, gurpil-aulkietan, makulueta eta abar.

Harrera eta atezaintzako zerbitzua ere zeharkako zerbitzuen barruan dago, eta zerbitzu hori ere indartu behar da. Izan ere, zentroetara egiten diren bisiten gainean ere egin dituzte gomendioak osasun-agintariek: bisita horiek mugatu dira, eta bertaratzen diren pertsonen datuak jaso behar dira; gainera, tenperatura hartu behar zaie bisitariei.

Elikagaiak prestatzeko sukalde-zerbitzua izango da, baina horiek, medikuak zehatz-mehatz hala preskribatu ezean, ahalik eta modurik erraz eta sinpleenean prestatuko dira, eta erabili ondoren botatzen diren tresnak baliatuko dira, lan honetan ahalik eta denbora gutxien emateko protokolo edo metodologiaren arabera. Era berean, garbiketa-zerbitzuak behar bezalako higiena zaintzeko zerbitzuak dira, eta zeharkakoak izan arren, beharrezkoak dira. Bada, arlo honetan, egoiliarren osasuna arriskuan jartzea saihesten duten oinarritzko zereginak bete beharko dira, intentsitate baxuagoa ezarri arren.

Mantentze-lanetako zerbitzuak ezinbestekoak ez, baina oso lagungarriak izan badira greba honetan gutxienez hartutako gainerako zerbitzu eta instalazioen funtzionamendua egokia izan dadin. Gutxienezko zerbitzu horien funtzionamenduan eragin dezaketen ezustekoei erantzuna eman behar zaie, komunitatearentzako funtsezko zerbitzuak bermatzeko.

Euskal Autonomia Erkidegoaren eremuan osasun-sistema unibertsala dagoenez, eta grebaren iraupena kontuan izanik, zera pentsa daiteke: osasun-arreta behar duten larrialdiko eta atzerazinezko egoeretan egoiliarrei arreta

ematea bermatua dagoela larrialdiko osasun-sistemaren bidez. OLT/EUDen egoera bestelakoa da; izan ere, askotan (mendekotasuna edo mendekotasun handia dute pertsonen kasuan batez ere), kronikoa izaten da sendaketak egiteko eta botikadosiak prestatzeko beharra, eta, beraz, jarduera horiek ez badira betetzen, arriskuan jar daiteke zainketa horiek behar dituztenen osasuna. Ere horretan, halaber, salbuespenezko egoeraren ondorioz, gutxienez ezarri ohi diren zerbitzuak indartu egin behar dira, osasun-agintaritzen gomendioak betetzeko. Kasu honetan, erabiltzaileen egoera klinikoan kontrol handiagoa egin beharra dago, eta osasun-zerbitzuen erabilera kontrolatua egiteko gomendio orokorrak aplikatu behar dira. Ondorioz, langile horiek egin ohi dituzten lanak areagotu egin behar dira, osasun-agintaritzek egiten dituzten gomendioak betetzeko.

Aurreko zehazten diren zerbitzu horietarako (sukaldaritza, garbiketa eta harrera-atezaindegia) zuzeneko arretaren eta zeharkako arretaren ezinbestekotasunaren irizpide bera aplikatu behar zaie, baita ere, mendekotasuna duten adinekoentzako eguneko zentroi, zeinetan, oro har, langile gutxiago izaten baitira egoitzetan baino; urriaren 17ko 202/2000 Dekretuaren bidez arautzen dira zentro horiek, eta baimentzeko irizpideak 7. artikuluan araututa daude, I. eranskinari dagokionez (8. apartatua, hain zuzen, langileei buruzkoa da). Zuzeneko arretako zerbitzuak mantenduko dira zuzeneko arreta hori ematen duten gerokultoreen edo parekatuen % 100ekin.

Eguneko zentro horiei dagokienez, Madrilgo Justizia Auzitegi Nagusiko Administrazioarekiko Auzien Salaren ekainaren 28ko 558/2011 Epaiak xedatzen duenez, «greban zehar haiek ixtea bateraezina da dekretuak zerbitzu zehatz horiei ematen dien oinarrizko izaerarekin. Gu ere bat gatoz oinarrizko izaera horrekin; izan ere, eguneko zentroi eta desgaitasuna duten pertsonen arretarako zentroi dagokienez, egunean zehar adinekoekin eta desgaitasuna duten pertsonekin duen harremanean oinarritzen da izaera. Pertsona horiek lanegunean egiten den greban zehar haien ardura duten helduen zaintzapean geratu beharko lukete, eta horrek heldu horien askatasuna eta autonomia murriztuko luke beharrezkoak diren beste jarduera batzuk gauzatzeko, funtsean lan-jarduera, lanegun bat baldin bada».

Zentro horietan ezinbesteko zerbitzutzat hartu behar da, halaber, mendetasun-egoeran dauden pertsonen garraioa, horien desplazamenduak (aurreko paragrafoan aipatutako ezinbesteko zerbitzuak jaso ahal izateko) ezin badira mugikortasun ahalmenera egokitutako bestelako garraio bideen bitartez egin. Zerbitzu hori emango ez balitz, pertsona horiei kendu egingo litzaizkieke laguntza, terapia eta osasunerako arreta eta zerbitzuak, hau da, beren «eguneroko bizitzako oinarrizko funtzioak» deritzenak prebenitu, mantendu eta hobetzeko xedea dutenak (funtzio horiek bermatzen ditu, hain zuzen ere, abenduaren 14ko 39/2006 Legeak,

autonomia pertsonala sustatzeari eta mendetasun-egoeran dauden pertsonak zaintzeari buruzkoak, 24. artikuluan).

Horren harira, gobernuko agintaritza honek portzentaje jakin bat zehaztu gabe ezarri izan ditu gutxieneko zerbitzuak, nahikotzat jo izan baita zerbitzua azaldu den bezala emateko xedea ezartzea. Hala ere, Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiaren 2013ko irailaren 25eko Epaiak, zeina 2013ko maiatzaren 30eko greba orokorraren deialdirako ezarritako gutxieneko zerbitzuei buruzko aginduarekin lotuta eman baitzen, eguneko zentroek ematen duten zerbitzuan sartzea bermatzen duelako garraio mota hori ezinbestekoa zela onartu bazuen ere, ulertu zuen xedapen hori arrazoitu beharra zegoela «zerbitzuak eman behar dituzten enplegatuen greba-eskubidea mugatzearen proportzionaltasunaren ikuspuntutik», eta, beraz, garraio-zerbitzu horiek eman behar zituzten langileen ehunekoa adierazi behar zela.

Erabiltzaileen ezintasunengatik gidari batek eta begirale edo laguntzaile batek zerbitzua ematea behar-beharrezkoa den neurrian, ezin da % 100etik beherako portzentajerik eman. Bestalde, kasu horietan ere ezin da ezarri egin beharreko garraioaren portzentaje-murrizketarik, zerbitzua eman arren haren intentsitatea txikiagoa izan dadin, horrek langile horiek egin beharreko lanaldiaren luzapena ekarriko bailuke, ohikoa baino luzeagoa. Beraz, egoera honetan, garraio bereziarekin egiten den zerbitzuaren funtsezkotasuna bermatzeko behar den prestazioak langile horietako batzuek, zerbitzu hori egin dezaketen bakarra izanik, greba egiteko eskubidea erabat mugatzea ekar dezake, salbu eta erabiltzaileen mugikortasun-gaitasunetara behar bezala egokitutako bestelako garraioak aldi berean daudenean.

Etxeko Laguntza Zerbitzua gizarte-zerbitzu bat da, Gizarte Zerbitzuei buruzko abenduaren 5eko 12/2008 Legearen 22.1.2. artikuluan jasotzen dena, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren katalogoan sartuta dauden zerbitzuen eta prestazio ekonomikoen artean. Barne hartzen ditu laguntza pertsonaleko, orientazioko eta egunerokotasuneko oinarrizko jarduerak zuzenean egiteko arreta-zerbitzuak, hala nola ohetik jaikitzea eta oheratzea, janzteia, etxea garbitzea, arropa garbitu eta lisatzea, ontziteria garbitzea, eguneroko higiene pertsonala, elikadura, medikazioa kontrolatzea, mugitzea eta joan-etorriak egitea, familiaren antolaketan laguntzea, elikagaiak erostea, janaria prestatzea. Horiez gain, beste jarduera osagarri eta beharrezko batzuk ere egiten dira, zerbitzuaren xedek lortzeko beharrezkoak direnak, bai eta etxetik eguneko zentroetara edo osasun-zentroetara joaten lagundu ere. Zerbitzu horien onuradun dira, maila ezberdinetan, bakarrik dauden edadetuak edo mendekotasun-egoeran daudenak, eta, beraz, babes berezia jaso behar dute, Konstituzioaren 15. eta 43.1 artikuluetan jasotako bizirako, osotasun fisiko eta moralerako eta osasunerako eskubideak bermatze aldera. Hain

zuzen ere, botere publikoei dagokie eskubide horiek bermatzea, prebentzio-neurriak ezarriz eta beharrezko zerbitzuak emango direla ziurtatuz. Greba egiteko eskubidea zilegi bada ere, eskubide horiek guztiak ezin daitezke babesik gabe geratu.

Adingabeen egoitzei, gizartean baztertuta egoteko arriskuan dauden pertsonentzako egoitzei, etxebizitza komunitarioei eta esku-hartze sozialeko zentroeiei dagokienez, egoiliarren bizia, osasuna, hezkuntza, segurtasuna eta osotasuna bermatu beharko dira, eta, horrenbestez, greba egin ahal izateko, eskubide konstituzional horiek bermatzen duten gutxieneko zerbitzuak mantenduko dira.

Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiaren 2013ko maiatzaren 29ko autoak ordeztu egin zituen bakarrik dauden adingabeen zentroetarako eta esku-hartze sozialeko zentroetarako lanegun bateko gutxieneko zerbitzuak –2013ko maiatzaren 27ko Aginduaren bidez jarriak–, eta, horien ordeztu, jaiegun batekoak ezarri zituen. Bestalde, Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiaren 2013ko irailaren 25eko 480/2013 epaiaren bidez, deuseztat jo ziren 2013ko maiatzaren 27ko Aginduan lagunduta dauden adingabeentzako egoitzetarako ezarri ziren gutxieneko zerbitzuak –lanegun bateko gutxieneko zerbitzuak ezarri ziren–, eta bidezkotzat jo zen gutxieneko zerbitzuak asteburu batekoak izan behar zirela

Hezkuntza-sektorea

Hezkuntzaren arloari dagokionez, premisa gisa hartu behar da hezkuntzarako eskubidea Konstituzioaren 27. artikuluan onartutako oinarritzko eskubidea dela, zentzu zabalean hartuta, unibertsitate-hezkuntza barne, Auzitegi Konstituzionalak 26/1987, FJ 4., a) epaian adierazi zuen bezala: «hezkuntzarako oinarritzko eskubidearen tratamendua, unibertsitate-arloan, ez da geratzen ezinbesteko zerbitzuen zehaztapenetik kanpo ikastetxe horietan lan egiten duten langileak greba-eskubideaz baliatzen diren kasuan. Horren ondorioz, ezin da baieztatu ezinbesteko zerbitzu horiek zehazteak Espainiako Konstituzioaren 28. artikulua (Grebarako eskubideari buruzkoa) urratzen duenik».

Aipamen berezia egin behar da hezkuntza bereziko zentroeiei buruz. Izan ere, hezkuntza-zentroak diren arren, bereziki babesgabea eta kaltebera den kolektibo bati zuzenduta daude, eta, horregatik, hezkuntza-zentro horiek asko hurbiltzen dira gizarte-zerbitzu izatera; ondorioz, esparru guztietan tratamendu berezia eman behar zaie.

Bermatu beharreko ezinbesteko zerbitzuak zeintzuk diren zehazteko, eta, beraz, hezkuntza-eremuan gutxieneko zerbitzuak ezartzeko, kontuan hartu behar da greba-deialdiak hezkuntza-zentro guztietan eta hezkuntza-arloko funtzioak eta

eskumenak garatzen dituzten langile guztiengan –funtzionarioak nahiz lan-kontratadunak– duela eragina.

Eginiko greba-deialdiaren eremua kontuan izanik, hezkuntza-zerbitzuaren esparruaren barruan, sektore publikoko enplegatu publiko eta lan-kontratadun langile ez publiko guztiak barne hartzen ditu horrek, hezkuntza-egitekoak eta -eskumenak garatzen baldin badituzte, baita besteren konturako langileak eta autonomoak ere, hezkuntzari lotutako egitekoak eta lanak egiten baldin badituzte. Zehazkiago, eragin-esparrua hau izango litzateke: Unibertsitateaz kanpoko hezkuntza arautua, ikastetxe publikoak zein itunpekoak eta pribatuak; Haurreskolak Partzuergoa eta udal eskolak.

Halaber, bizitzarako, osotasun fisikorako eta moraleko eta osasunerako eskubide konstituzionalek, 15. eta 43. artikuluetan aipatzen direnak, garrantzi berezia dute gaur egun. Gaur egungo osasun-egoera dela eta, Hezkuntza Sailak hainbat prebentzio-neurri sartu ditu, bere webgunean argitaratzen diren hainbat dokumentutan jasotzen direnak (<https://www.euskadi.eus/informacion-sobre-el-coronavirus/web01-s2hhome/es/>). Beriziki, hauek dira:

1. Ikasturte hasierarako Jarduketa-protokolo Osagarria eta ikastetxeetan COVID-19 kasuak agertzen direnerako Jardunbideak.
2. Ikastetxeetan koronabirusaren aurrean jarduteko Protokolo Orokorra. 2020-2021 ikasturtea .
3. Prebentziorako neurriak. 2020-2021 ikasturtea .

2029ko irailaren 15erako hezkuntza-sektoreko deialdia eta COVID dela eta, txosten bat eskatu zitzaion Eusko Jaurlaritzako Osasun Saileko Osasun Publikoko Zuzendaritzari. Txosten horretan ondorioztatzen zen beharrezkoa zela beharrezko langileak izatea COVID-19aren aurreko prebentzio-neurriei eusteko eta:

- Talde egonkorak mantentzea
- Pertsona fluxuen antolamendua
- Distantziak mantentzea
- Maskaren erabilera zaintzea
- Eskuak garbitzea, instalazioak garbitzea
- Kasuak kudeatzea.

Azken puntu horri dagokienez, ikastetxeek behar adina informazio eta pertsona izan beharko dituzte COVID-19 kasu positiboek kontaktuen azterketa egin ahal izateko, eta horren ondoriozko jarduerak aplikatzeko. Ikastetxean egon beharko dira ikastetxeko zuzendaria eta COVID 19ari lotutako arduraduna.

Lantokiak irekitzea nahitaezkoa eta beharrezkoa da greba egiten ez duten langileek lanerako duten eskubidea – Konstituzioaren 35. artikuluan aitortua – gauzatu ahal izateko. Horregatik, gobernu-agintaritzak gutxieneko zerbitzutzat jotzen du ikastetxeetarako eta lotutako eraikinetarako sarrera-kontrola bermatzea, gutxienez grebarako eskubidea ez baliatzea erabakitzen duten langileen sarbidea bermatze aldera, baita ikasleena ere, zentroak ireki ezean lanerako eta hezkuntzarako eskubide korrelatiboa guztiz eta arrazoirik gabe eragotziko litzatekeelako.

Haurreskolak Partzuergoa osatzen duten zentroak eta udal-hautzaindegiak zabaldu beharrari dagokionez, grebarekin bat egiten ez duten langileen lanerako eskubidea babesteaz gain, Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiaren 2009ko urriaren 28ko Epaian adierazitakoari jarraikiz, ezinbesteko zerbitzua da, bai Konstituzioaren 27. artikulua aitortzen duen hezkuntzarako oinarritzko eskubidearen ikuspegitik, bai lan-bizitza eta familia-bizitza uztartzeko zailtasunaren ikuspegitik; gainera, lan egiteko eskubidearekin lotuta dago, gizarte-harremanen bilakaera-izaera dela-eta.

Jokoan dauden eskubideen garrantzia bermatuko duten gutxieneko zerbitzuak ezartzeari dagokionez, eta ikastetxeak greba hasten den orduan –10:00etan– irekita eta jardun arruntean badago ere, ikastetxerako sarrera eta irteera kontrolpean egotea bermatu behar da.

Unibertsitateaz kanpoko ikastetxeak irekitzeko beharrizan bakarra ez da «ikastetxea irekitzea» jarduera material gisa; aitzitik, irakaskuntza-egitekoaren edo -jardueraren ezinbesteko «funtzionamendu-errutinak» gauzatu behar dira (gutxieneko zerbitzuen izaera murriztaileagatik eskatzen direnak), ikastetxe horietan instalazioak edo materialak zaintzeko eta ikasleak zaintzeko egiten diren artean; izan ere, ikastetxe haietara ikasle adingabeak joaten direnez –adingabeei ezin zaie helduei eskatzen zaien heldutasun-maila bera eskatu haien jardunean, eta horren ondorioz, ikastetxearen erantzukizuna ezin da guztiz baztertu (Auzitegi Gorenaren 2002ko apirilaren 14ko Epaia)–, berebiziko arreta eskatzen da ekiditeko modukoak diren arriskuak ezabatzeko edo murrizteko, instalazioak behar bezala edukiz eta mantenduz, baita zaintzeko eta kontrolatzeko lanak eginez ere– irakaskuntza- edo prestakuntza-jarduerak garatzen diren egoitza batean adingabeak edo ezinduek zaintzeko ardurak hartzen badira [...] arreta berezia jarri behar da haiek nozitu lezaketan edozein lesio edo kalte saihesteko. Valentziako Erkidegoko Auzitegi Nagusiaren urriaren 23ko Epaia, 1526/2009 zenbakikoa (Administrazioarekiko Auziak, 1. atala)–. Horren ondorioz, ikastetxe horietan, gutxieneko zerbitzu gehigarri gisa, aginte- eta/edo zuzendaritza-ahalmena duten pertsonak egotea ezarri behar da, prebentzio eta segurtasunerako arreta ikastetxe horietara joaten diren adingabeentzat ikuspuntu objektibo batetik

arriskutsuak izan litezkeen guneetara zuzentzeko ardura beren gain har dezaten.

Horregatik guztiagatik, deitutako grebaren kasuan, lan-agintaritzak honek egokitzen du grebak eragindako zentro guztietan, ikastetxeetarako sarrera-kontrola bermatzeko, ikastetxe bakoitzeko eta atxikitako eraikin bakoitzeko zuzendaritza-taldeko pertsona bat eta mendekoen plantillako pertsona bat ezartzea goizeko txandarako, eta beste bat arratsaldeko txandarako, halakorik badago. Halaber, osasun- eta hezkuntza-agintariek hartutako neurriak betetzeko, COVID-19rekin lotutako alderdietarako erreferentziazko arduradunak zentroan jarraitu beharko du.

Hala ere, funtsezko zerbitzu horiek estaltzeko kuantifikazioa zehazteko, lan-agintaritzak honek egokitzen du hezkuntza-etapak bereiztea. Izan ere, une honetan ikastetxeetan nahitaez bete behar diren osasun-gomendioak bete ahal izateko, ikasleen heldutasun-maila kontuan hartu behar da. Adinaren arabera, ikasleek zaintza- eta kontrol-maila handiagoa edo txikiagoa behar dute, eta eman beharreko zainketa integralek intentsitate desberdina izan behar dute.

Hala, Haur Hezkuntzan, 1. zikloan (0-2 urte), 2. zikloan (3-5 urte) eta Lehen Hezkuntzan (6-11 urte), beharrezkoa da gutxieneko zerbitzu horiek areagotzea, aipatutako etapen barruan ikastetxe bakoitzean matrikulatu diren ikasleen kopuruaren arabera, ikasleen segurtasuna eta osasuna bermatu ahal izateko.

Hezkuntza bereziko ikastetxeei dagokienez, kontuan izan behar da beren egoera bereziengatik, desgaitasuna duten pertsonengatik eta mendekotasun maila altuengatik laguntza orokorra behar duten ikasleak joaten direla, eta laguntza horiek oso banakako arreta eta baliabide trinkoak eta jarraituak behar dituztela. Horregatik, zentro horiei dagokien babes-funtzioa babesteko, beharrezkotzat jotzen da gela horietan egon ohi diren langileen %75 egotea.

Garbiketa-zerbitzuei dagokienez, 1990eko azaroaren 30eko tresnaren bidez Espainiako Estatuak berretsi zuen Haurren Eskubideei buruzko Nazio Batuen Konbentzioak 24. artikuluan jasotzen duen haurrek ahalik eta osasun-mailarik handiena izateko eskubidea, eta horretarako funtsezko elementuak dira higiena, ingurumen-saneamendua eta istripuak prebenitzeko neurriak. Horregatik, eta greba-deialdiaren eraginpeko ikastetxeak haurrak egunaren zati handi batean egoten diren tokia direnez, neurriak hartu behar dira zentro horietan higiena- eta osasungarritasun-baldintza minimoak bermatzeko, haien osasuna, hazkundera eta garapena arriskuan jar ez dezaten, haur txikienean higienaren gaineko ezagutzagaitasun txikiagoa izateari arreta berezia jarrita.

Gainera, eta gaur egungo osasun-larrialdiko egoeran, garbiketak garrantzi berezia hartzen du kutsatzeak saihesteko, eta lehen aipatutako protokoloetan arlo horretako jarduketa bereziak ezartzen dira, zentro horietako ohiko garbiketa-zerbitzuak indartzera behartzen dutenak.

Neurri horiek betetzeko, garbiketa-zerbitzuan aritzen diren ohiko langileen ehuneko jakin bat ezarri behar da. Egungo egoera ikusita, ezinbestekoa da ohiko langileen %100 bertaratzea.

Eskola-jantokiei dagokienez, deialdi honen ordutegia eskola-jantokien ordutegiarekin bat dator partzialki. Hezkuntza sailak emandako azken datuen arabera, greba-deialdiak honako hauei eragingo die: 1.517 ikasle baino gehiagori, guztira 11 jantokiri, eta horietan lan egiten duten gutxi gorabehera 75 begiraleri. Hezkuntza-etapen arabera banaketa honakoa da:

Mailak	Jantokira doazen ikasleak	Begiraleak
H.H. 1. Zikloa: 2 urte	65	9
H.H. 2. Zikloa: 3-5 urte	421	31
L.H: 6-11 urte	908	31
DBH	123	4

Datu horiei gehitu behar zaizkie, hala badagokio, greba-deialdiak eragindako ikasleak, sare itunduko eta sare pribatuko jantokietako erabiltzaileak baitira.

Jantokietan ondorengo zerbitzuak ematen dira: batetik, menuak prestatu, banatu eta officeko lanak egitea, eta, bestetik, jantokiko begirale-zerbitzua ematea. Nahiz eta kolektibo bakoitzak egiten dituen zereginak berdinak izan hezkuntza-maila guztietarako; aldea dago ikasleek adinaren arabera behar duten arreta-mailan (zenbat eta gazteagoa izan, orduan eta arreta-maila eta laguntza handiagoa behar dute) edo beste inguruabar batzuetan, hala nola hezkuntza berezian. Kolektibo horiek integratzeko gaur egungo joeraren barruan, badira hezkuntza bereziko gela egonkorak eta gela «arruntak». Gela horietan eskolatzen diren ikasleek desgaitasuna izaten dute edo mendekotasun maila altuak; laguntza orokorra behar dute, arreta oso indibidualizatua eta baliabide trinkoak eta jarraituak. Hori guztia kontuan hartu beharko da gutxieneko zerbitzuak ezartzean.

Bestalde, besteak beste, bizitzeko, osotasun fisiko eta moralerako, hezkuntzarako eta lanerako eskubide konstituzionalak, Konstituzioaren 15, 27 eta 35.1 artikuluetan eta Haurren Eskubideei buruzko Konbentzioaren 18. artikuluan jasotzen dira. Espainiako Estatuak honen bidez berretsi zuen: 1990eko azaroaren 30eko berrespen-agiria, Haurren Eskubideei buruzko 1989ko azaroaren 20ko Konbentzioarena, Nazio Batuen Batzar Nagusiak onartua. Botere publikoek bermatu behar dituzte eskubide horiek, prebentzio-neurrien eta beharrezko zerbitzuak emango direla ziurtatzeko neurrien bidez, eta, beraz, grebarako eskubidearen bidezko egikaritzaren aurrean ezin dira babes egokirik gabe geratu. Babes horrek, bestalde, ezin du inola ere greba-eskubidea edukiz hustu, Konstituzio Auzitegiaren doktrinari jarraikiz beraren aplikazioa betiere mugatua izan behar baita.

Zerbitzu horiek funtsezkoak dira, ukitutako eskubideak ere funtsezkoak direlako —hezkuntza eta haurren eta nerabeen babes eta garapen integralarekin zerikusia duten eskubideak—. Horrela jasotzen da Estatuaren araudian: 1/1996 Lege Organikoa, urtarrilaren 15ekoa, Adingabearen Babes Juridikoari buruzkoa eta Kode Zibila eta Prozedura Zibilaren Legea partzialki aldatzen dituen. Euskal Autonomia Erkidegoaren eremuan, berriz, hemen jasotzen da: 3/2005 Legea, otsailaren 18koa, Haurrak eta Nerabeak Zaintzeko eta Babestekoa. Jurisprudentziak berretsitako alderdiak, Auzitegi Gorenaren aurreko aginduetan behin eta berriz adierazitakoak: Auzitegi Gorenaren 1994ko maiatzaren 20ko epaia, eta Auzitegi Gorenaren 2009ko apirilaren 14ko epaia. Epai horietako lehenak honako hau ezartzen du: «ikasleei eguerdian bazkaria erabat kentzeak osasunerako eta hezkuntzarako eskubide konstituzionalak urratzen ditu». Era berean, Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiak, lurralde-deialdien aurrean, funtsezko izaera hori aitortu du (ikus 2010eko abenduaren 22ko eta 2011ko urtarrilaren 13ko epaiak).

Lehen adierazi bezala, Hezkuntza Sailak hainbat dokumentu egin ditu, SARS-CoV-2 delakoaren ondorioz ikastetxeetan hartu beharreko neurriei buruzko etengabeko berrikuspenean. Dokumentu horien artean Ikasturte hasierako jarduketa-protokolo osagarria eta ikastetxeetan COVID-19 kasuak agertzen direnerako Jardunbideak nabarmentzen da. 2021ko otsailaren 12ko bertsioan, eta eskola-jantokiei dagokienez, Protokolo horrek honako hau ezartzen du: "Jantokizerbitzuan, "Laneko arriskuen prebentziorako neurriak COVID-19ren aurrean" dokumentuan eta "Eskolako jantokietan COVID-19ren aurrean aplikatzeko prebentzio-neurriak" dokumentu espezifikoenean ezarritako neurriak errespetatuko dira".

Halaber, aurreko deialdietan emandako funtsezko zerbitzuen Aginduetan ohikoa den bezala, hezkuntza-etaparen arabera desberdintasunak ezarri behar dira.

Beraz, jantoki-zerbitzua bermatuko da: erraz egiteko moduko elikagaiak prestatuko dira, bai ikastetxeetan bertan, bai ikastetxeek azpikontrataturako enpresen sukalde nagusietan. Azken kasu horretan, bermatu egin beharko da haien banaketa. Horretarako, egokitzat jotzen da greba honetan gutxieneko zerbitzu gisa ezartzea sukaldeko langileen %10 egon behar duela.

Bestalde, begiraleek egiten dituzte zaintza eta laguntza jardueri dagokienean, argi dago funtsezkoa dela bi eta hiru urteko haurren eta premia bereziak dituzten ikasleen jantoki-zerbitzua artatzea; kolektibo bereziki kalteberak dira, eta modu pertsonalizatuan eman behar zaie elikadura espezifikoa eta egokia. Oinarrizko eskubideak bermatzeko gutxieneko zerbitzuak finkatzeko arrazoiak dira: adin txikikoak direla (2 eta 3 urte), autonomia falta dutela eta arreta eta zaintza handia eta integrala eman behar zaiela. Horretarako, sukaldeko langileen, office-langileen eta begiraleen laguntza ezartzen da gutxieneko zerbitzu gisa, bertarateratio hauetan: 2 urteko taldean, bederatzi hurreko talde bakoitzeko begirale bat egon behar da, eta, 3 urteko taldean, hamabost haurretako talde bakoitzeko begirale bat.

Aurreko greba-deialdietan gertatutakoaz gain, Haur Hezkuntzako kolektiboaren barruan —2 eta 5 urte bitarteko haurren hezkuntza da, eta, EAEn, jantoki-zerbitzuaren erabiltzaileen kopurua 23.000 baino gehiagokoa da—, 4 eta 5 urteko haurrek mendetasun-maila handia dute. Haur horiek arreta egokia jasotzen ez badute (normalean arreta handia behar izaten da), ez dute jaten, edo, jatekotan, ez dute egokiro jaten, higienerari eta osasungarritasunari dagokienez; beraz, zaintzarik eta arretarik ez badago, arriskuan jartzen da osasunerako oinarrizko eskubidea, baita osotasun fisikorako eskubidea ere.

Ondorioz, kolektibo hori babesteko, begiraleen kategorian gutxieneko zerbitzu batzuk ezarri behar dira, eta, horretarako, langileen lan-kargak eta haurrek behar duten arreta hartu beharko dira kontuan.

Horretarako, egokitzat jotzen da greba honetan gutxieneko zerbitzu gisa ezartzea begiraleen % 10 egon behar duela.

Muntaketari, mahaien bilketari eta garbiketari dagokienez, Hezkuntza Sailak egindako «Eskola-jantokietako COVID-19aren aurkako prebentzio-neurriak» izeneko dokumentuan, bai eta eskola-jantokientzat berariaz landutako «Covid-19ari aurre egiteko aplikatu beharreko prebentzio-neurriak eskola-jantokietan» dokumentuan ezarritakoa aplikatuko da. Azken dokumentu honetan, higiene-neurriari buruzko ataletan, honako hau ezartzen da: «*Talde egonkor batek baino*

gehiagok mahaia partekatu behar badute, talde egonkorren arteko 1,5 m-ko segurtasun-tartea mantendu beharko da». Era berean, garbiketa-lanei dagokienez, hauxe jasotzen da:

«3. Maiz garbitu, desinfektatu eta aireztatuko dira eskola-jantokiarekin lotutako instalazio guztiak. Arreta berezia jarriko da gainazalak, ateen heldulekuak, altzariak, konketak, zoruak eta abar desinfektatzeko.

Bereziki, janari-txanda bakoitzaren artean garbitu eta desinfektatu egin behar dira ukipen gainazalak eta -instalazioak (mahaia, aulkiak...). Bazkaltzeko txanda amaitu ondoren, eta hurrengo sartu aurretik, ikasleekin kontaktuan egon diren azalera nagusiak garbitu eta desinfektatuko dira, bai eta jantokia aireztatu ere. Txanda desberdinetako taldeak bat egitea saihestuko da. Txanden arteko aireztapen-aldi minimoa 10 minutukoa izatea gomendatzen da».

Zeregin horiek betetzeko, garbiketa-zerbitzuan lan egiten duten ohiko langileen ehuneko jakin bat ezarri behar da, benetan neurri horiek bete ahal izateko; hori dela eta, ezinbestekoa da ohiko langileen %100 agertzea lanera.

Garraio-sektorea

Askatasunez zirkulatzeko eskubidea (Konstituzioaren 19. artikulua) oinarria da oinarrizko beste zenbait eskubide baliatzeko, hala nola: bizia, osotasun fisikoa eta osasuna babesteko beharrezkoa den laguntza jasotzeko eskubidea edo hezkuntza-jarduerak edo lana bera garatzeko zentroetara joatekoa. Izan ere, halako eskubideak ezin dira babesik gabe utzi, greba eskubidea baliatzea zilegi bada ere. Arrazoi horrengatik, aintzat hartu behar da bidaiarien garraioa gizartearentzat ezinbesteko zerbitzua dela, zerbitzu horiek guztiz gelditzeak leku batetik bestera mugitzeko erabateko ezintasuna eragingo lukeelako herritar askorentzat, eta horrek adierazitako zirkulazio-askatasunerako eskubidea urratuko luke.

Horrez gain, kontuan hartu behar da bidaiarien garraio-linea batzuk bakarrak direla eta bestelako garraio-aukerarik ez dutela, hala nola Lurreko Garraioaren Antolamenduari buruzko uztailaren 30eko 16/1987 Legearen 72. artikuluan xedaturikoaren arabera ezarritakoak. Halaber, kontuan hartu behar da linea horien erabiltzailearen profila honako hau dela: ibilgailu partikularrik ez duen pertsona, adineko pertsona edo desgaitasuna duena, edo zonalde isolatuetan bizi dena eta bestelako garraiobideetara iristeko baliabide gutxi dituen.

Bestalde, herri-administrazioek bidaiak egiteko garraio publikoaren erabilera sustatu dute herritarren artean, horretarako sektorea baliabide berriekin hornituz (metroa, tranbia, eta abar) eta jada ezarritako baliabideen (trena eta autobusa, nagusiki) lineak eta zerbitzuak sustatuz, horrela garapen egokiagoa eta jasangarriagoa lortzeko, eta hiriarteko trafikoaren kolapsoa saihesteko, batez ere

eguneko trafikoaren kasuan, aukera bakarra garraiobide pribatuaren erabilera izan ez zedin. Jarduera horri esker, zerbitzu publiko horiek erabiltzeko eskaria nabarmen handitu da.

Zirkunstantzia horrek, beste faktore batzuekin batera, ezarri beharreko gutxieneko zerbitzuak %30ean finkatzea dakar. Hona hemen faktore horietako batzuk: hiru Lurralde Historikoetako hiriburuekin eta udalerrri mugakideen (horiek guztiak biztanle askorekin) arteko komunikazioa bermatzea, udalerrri mugakideen arteko lotura modu eskusiboan eta lanerako, hezkuntzarako, osasunerako eta abarrerako elkarrekiko mendekotasun sozioekonomiko handiarekin, eta bidaiarien garraio-zerbitzu edo garraio-linea batzuk herritarren bidaietarako ezinbestekoak edo bakarrak izatea –bestelako aukerarik ez izateagatik, edo kudeatzen dituen beste garraiobide batzuekiko aukera izateagatik–. Era berean, ezinbestekotzat jo behar dira garraiobideen koordinazioko eta kontroleko zerbitzuak, horien segurtasun-arloko zereginak, instalazioenak nahiz bertan dauden pertsonenak eta larrialdi-egoeretan jarduteak greba-egoera batean bermatu behar diren oinarrizko eskubideekin lotura dutelako. Zerbitzu horiek gutxieneko langile kopuru batekin eman beharko dira.

Horretaz aparte, greba hasi orduko zenbait zerbitzu hasita egongo dira, eta horrek –gutxieneko zerbitzurik jarri ezean– zerbitzu horiek finkatutako orduan berehala geldiaraztea ekarriko luke, eta bukatu gabe utziko lieke beren ibilbidea une horretan zerbitzuok erabiltzen ari direnei. Halaber, lanuztea bukatzen denean, hau da, zerbitzua berrabiarazterakoan, aipatutako geldiarazte horrek zailago bihurtuko luke garraiobideen erritmoak eta maiztasunak berreskuratzea eta horrek, era berean, grebaren eraginak deituta dagoen denbora-mugatik harago luzatzea ekar lezake.

Era berean, bide-zirkulazioa bermatu behar da ordainpeko autobide eta tuneletan, eta horretarako, ordainlekuetako igarobidea bermatu behar da, bide automatikoen nahiz eskuzko bideen elementu erregulatzailerik gisa, langileen gutxieneko presentziarekin, joan-etorrien ondorioz sor daitezkeen arrisku-egoeren intentsitatearen arabera modulatzeko, eta zuzenean segurtasunari lotuta daudenez egon daitezkeen gorabeherak kontrolatu eta mantentzeko, laguntzeko eta seinalezatzeko; hori dela medio, horiek guztiak ezinbestekotzat hartu behar dira.

Bestalde, ibilgailuentzako erregaia hornitzea gaur egun ezinbestekoa da pertsonen eta salgaien zirkulazio askea ahalbidetzeko, baita gizartean beharrezkoak diren zerbitzuak eskaintzeko ere, hala nola: anbulantziak, suhiltzaileak, babes zibila eta Larrialdikotzat jotzen diren zerbitzu guztiekin lotutakoak, izan ere, pertsonen bizia, osasuna eta osotasun fisikoa nahiz morala bermatzen eta zaintzen baitute.

Energia elektrikaren, gasaren, uraren eta telekomunikazioen sektorea

Halaber, energia elektrikoa eta gasa produzitu eta banatzen eta ura arazten eta banatzen duten enpresak eta erakundeak ezinbestekotzat jo behar dira, oinarrizko eta/edo premia larriko ondasunak eta zerbitzuak sortzen dituzten azpiegiturei eta produkzio-prozesuei ekarpen erabakigarria egiten dietelako. Bada, enpresa horietako langileek greba eginez gero, baliteke pertsonen osasunari ezin konponduzko kalteak eragitea; hortaz, hain beharrezkoak ditugun ondasun horien hornikuntzak bermatuta egon beharko du grebaldian.

Euskal Autonomia Erkidegoan diharduten telekomunikazio-enpresei dagokienez, ematen duten zerbitzuaren zati baten ezinbestekotasuna Telekomunikazioei buruzko maiatzaren 9ko 9/2014 Lege Orokorrean ezarrita dago, zerbitzu horrek komunikazio pertsonal, profesional eta komertzialetan duen eraginean oinarrituta. Bere 25 artikuluan adierazten da: "Azken erabiltzaile guztiek komunikazio-sare publikorako konexio bat lor dezakete kokapen finko batetik, baldin eta beren eskaerak arrazoizkotzat jotzen badira errege-dekretu bidez zehazten diren baldintzetan, eta, besteak beste, hornidura-kostua jasoko dute. Konexioak aukera eman behar du ahots-, fax- eta datu-komunikazioak modu funtzionalean Internetera sartzeko abiadura nahikoan egiteko", eta bermatu beharko da "Aurreko lerrokadan aipatzen den konexioaren bidez jendearentzat eskuragarri dagoen telefono-zerbitzu bat emateko arrazoizko eskaera guztiak betetzen direla, nazioko eta nazioarteko deiak egin eta jaso ahal izateko".

Justizia Administrazioa

Jurisdikzio-organoen jarduerak, konstituzioaren lehen mailakoak izaki, bermatu beharrekoak diren oinarrizko eskubide garrantzitsu jakin batzuei eragiten die. Horren ondorioz, jarduera hori ezinbestekotzat jo behar da greba-kasuetan, eta ez bakarrik oinarrizko zenbait eskubideri –askatasun-eskubideari adibidez– eragiten dietelako bereziki, baita ere jurisdikziora biltzea eta benetako babes judiziala lortzea ere kolokan jar dezakeelako, EAEko Justizia Auzitegi Nagusiaren 2006ko urriaren 25eko 771. zenbakiko epaiak ezarri duen bezala.

2006ko urriaren 25eko epai horrek greba izanez gero ezarri beharreko gutxieneko zerbitzuak –langile-hornidurarekin zerikusia dutenak barnean direla– zehazteko irizpideak finkatzen ditu. Besteak beste, honako hauek dira: epaitegietan eta Auzitegi Medikuntzako Euskal Institutuan guardia-eginkizunetan diharduten langileen %100 hornitzea; dokumentuak jaso eta erregistratzea; premiazkoztat jotako jardunak edo Legeak alde aurretik ezarritako epemuga egun horretan dutenak, baldin eta ez-betetze horrek eskubideak galdu edo kaltetzea ekar badezake berekin; kautelazko, behin-behineko eta betearazpeneko neurriei eragiten dietenak, baldin eta, ondorengo egunetarako utziz gero, eraginkortasuna

gal badezakete edo norbait espetxetik ateratzeko eguna atzera badezakete; eta greba-egunerako ezarritako epaiketa, agerraldi eta antzekoak, baldin eta, etenez gero, kalte larriak eragin baditzakete, ondorenean egiteko zailtasunak direla-eta, edota etenaldi horrek eragin litzakeen neurrigabeko kalteak direla-eta.

Hori guztia ikusita, agindu honetan zehazten diren gutxieneko zerbitzuak ezartzen ditu gobernu-agintaritzak, auzitan dauden eskubideen funtsezko edukia bateragarri egiten saiatzeko.

Zerbitzu jakin batzuk ezinbestekoak dira, oinarrizko eskubide batzuk betetzen dituztelako, eta zerbitzu horiek bermatu ahal izateko, greba-eskubideari muga batzuk jarri behar zaizkio. Eta arlo horretan eskumen eskusiboa gobernu-agintaritzak edukitzeak zera bermatzen du, muga horiek zuzenbidearen arabera ezarriko direla, eta, ezarri ere, gobernatzeko erantzukizuna eta ahalmena duenak baino ez dituela ezarriko.

Hori dela-eta, Lan-harremanei buruzko martxoaren 4ko 17/1977 Errege Lege Dekretuaren 10.2 artikulua aipatzen duen prozedura bideratu da.

Lan eta Enplegu Sailaren egitura organikoa eta funtzionala ezartzen duen urtarrilaren 19ko 7/2021 Dekretuaren 3. artikulua titularrari esleitzen dizkio irailaren 6ko 18/2020 Dekretuak (Euskal Autonomia Erkidegoaren Adminiztrazioko sailak sortu, ezabatu eta aldatzen dituen eta horien egitekoak eta jarduarloak finkatzen dituen) lan-legeria betearaztearen arloan bereganatutako eskumenak. Zehazki, 2.j) atalaren arabera, zerbitzu publikoak edo premia bizia eta atzeraezina duten zerbitzuak ematen dituzten enpresa, erakunde eta instituzioei eragiten dieten greba-eskubidea egikaritzen den kasuetan, erkidegoaren funtsezko zerbitzuei eutsiko zaiela bermatzeko behar diren bermeak ezartzeko eskumena dagokio, ekainaren 11ko 139/1996 Dekretuak eskuordetutako eskumena.

Horregatik guztiagatik, Bigarren Lehendakariordea eta Lan eta Enplegu sailburuak, Eusko Jaurlaritzaren ordezkari gisa, honako hau,

EBAZTEN DU:

LEHENENGOA.- Laudio, Amurrio, Artziniega, Okendo, Aiara (Luiaondo, Murga y Respalditza), Urduña eta Okondo udalerrietan kokatutako enpresetako eta erakundetako langileek 2021eko ekainaren 2ko 10:00etatik 14:00etarako tartean deitutako greba eskubidea baliatu dezakete, beti ere ezinbesteko prestazioak eta haien ondoriozko gutxieneko zerbitzuak betez gero, hurrengo ataletan ezarritakoari jarraituz.

BIGARRENA. - Osasun-sektorea

1.- Osasun-zerbitzuak, publikoak zein pribatuak, emateaz arduratzen diren enpresek eta erakundeek, mantenduko dute:

1.1.- Lehen mailako arretaren eremuan, Amurrioko eta Laudioko Lehen Mailako Arretako Unitateetan, greba-egunean lan egin behar duen pertsonala arituko da, baina larunbatetako ohiko ordutegia eta zerbitzuak mantenduz; langile kopurua ere larunbatetakoa izango da.

1.2.- Larrialdi-zerbitzuen,% 100.

1.3.- COVID-19 diagnostiko- eta jarraipen-probak egiteko: mediku bat, bi erizain, erizaingo laguntzaile bat eta AAC bat.

1.4.- SARS-Cov 2ren aurkako txertaketa-ekipota, langileen % 100.

1.5.- Garbiketan, langileen % 100.

2.- Garraio sanitarioaren sektoreko enpresek honako hauek beteko dituzte:

2.1.- Larrialdi-zerbitzuak. Larritzat edo urgentetzat hartuko da koordinazio-zentro batek eskatzen duen edo mediku-ziurtagiri batek halakotzat jotzen duen garraio sanitarioa, zerbitzu hori emateko aurreikusitako langileen % 100ek hartuko du.

2.2.- Hemodialisi eta onkologia-tratamenduetarako eta eguneko ospitalerako programatutako garraioa. Zerbitzu hori emateko aurreikusitako langileen % 100ek hartuko du.

2.3.- Odolaren eta hemoderibatuen garraioa, zerbitzu hori emateko prest dauden langileen % 100ek hartuko du.

2.4- Jarduneko infekzioaren diagnostiko-testaren laginak lekualdatzea, zerbitzu hori emateko prest dauden langileen % 100ek hartuko du.

3.- Farmaziak: guardiako zerbitzua mantenduko da.

HIRUGARRENA.- Administrazio publikoetako larrialdiei aurre egiteko eta bide-segurtasuneko zerbitzuak

Zerbituz hauek (larrialdiei eta meteorologiari arreta ematea, suhiltzaileak, larrialdietako igorleak eta komunikazioak, errepideen mantentze-lanak, neguko bidezaintza-zerbitzua barne, eta larrialdiak zingira, ibai eta mendietan, babes zibila...) urteko sasoi honetako jaiegun bateko langileen baliokideekin mantenduko dira.

LAUGARRENA.- Gizarte-zerbitzuak.

1.- Eguneko zentroak, hirugarren adineko pertsonentzako egoitzak, adinekoentzako etxebizitza komunitarioak, hezkuntza bereziko zentroak eta mendetasun edo desgaitasunen bat duten pertsoneri arreta emateko beste zentroak eta zerbitzuak.

1.1.- Gutxienekotzat jotzen diren zuzeneko arretako zerbitzuak ezinbestean emango dira eguneko zentroetan, hirugarren adineko pertsonentzako egoitzetan, adinekoentzako etxebizitza komunitarioetan, hezkuntza bereziko zentroetan eta mendetasun edo desgaitasunen bat duten pertsoneri arreta emateko beste zentro eta zerbitzu batzuetan, egoiliarren beharrezan kontuan hartu eta haien bizitza eta osasuna bermatu daitezten. Beraz, behar diren zerbitzuak emango dira egoiliarren ohetik jaikiarazi eta oheratzeko (jarrera-aldaketak eta abar barnean hartuta), osasun-asistentziarako (botikak, sendaketak...), baita oinarritzko higie pertsonalerako, elikadurarako eta botikak banatzeko. Orobat, honako hauetan ematen diren gomendioak bete behar dira: Eusko Jaurlaritzaren Osasun Sailak idatzi dituen Zentro soziosanitarioetan COVID-19 zaintzeko eta kontrolatzeko protokoloan (irailaren 22koan) eta Egoitza geriatrikoak eta beste zentro soziosanitario batzuk garbitzeko eta desinfektatzeko neurrien Instrukzio Teknikoan (IT-01) ezartzen diren gomendioak, eta egoitza bakoitzak aurrekoak betetze aldera prestatzen dituen Kontingentzia-planetan ezartzen direnak. Era berean, arreta zuzeneko oinarritzko zerbitzuak ezarri dira gutxieneko modura.

1.2.- Jarraian aipatzen diren langileek ondoren zehazten den moduan egin beharko dituzte jarduera horiek:

1.2.1.- Oro har:

1.2.1.1.- Medikuek bestelako agindu berezi eta zehatzik ematen ez badu, behintzat, elikagaiak prestatu eta egoiliarrei ematea ahalik eta modu sinple eta errazenean egingo da, erabili eta botatzeko elementuak erabiliz eta lanak egiteko ahalik eta denbora gutxien eskatzen duten protokolo edo metodologiaren arabera, grebaren eragina suma dadin eta greba egin nahi duten ahalik eta langile gehienek eskubide hori baliatu ahal izan dezaten. Ezin izango da, inola ere, egoiliarren osasuna eta osotasuna arriskuan jarri.

1.2.1.2.- Lehentasuna izango dute mendekotasuna duten pertsonen higie pertsonala zaintzeko eta pertsona horiei botika edo elikagai terapeutikoak emateko lanek —betiere, medikuek aginduta edo osasun-protokoloan jasota badaude—, arreta hori gabe arriskuan leudekeen heinean. Halaber, higie pertsonalaren bidez egoiliarren osasuna eta osotasuna bermatuta egongo da, beti, grebaldian, indarreko araudian ezarritakoa betez.

1.2.2.- Egoitzak

Egoitzetan, gerokultoreen edo horien pareko langileen % 100ek lan egin behar du txanda guztietan, arreta zuzena ematen duten heinean.

Txanda guztietan, zuzeneko arreta gisa konfiguratu ohi diren zereginak egingo dira, bai eta osasun-agintarien prebentzio-gomendioak betetzeko berezkoak direnak ere, laugarren ebazpen-zatiko lehen paragrafoan ezartzen dena betez.

1.2.3.- Eguneko zentroak

Eguneko zentroetan, greba-egunean zuzeneko arretako zerbitzuei eusteko, arreta zuzen hori ematen duten gerokultoreen edo horien pareko langileen % 100ek lan egingo du.

Txanda guztietan, zuzeneko arreta gisa konfiguratu ohi diren zereginak egingo dira, bai eta osasun-agintarien prebentzio-gomendioak betetzeko berezkoak direnak ere, laugarren ebazpen-zatiko lehen paragrafoan ezartzen dena betez.

Era berean, eguneko zentroetara joaten diren mendekoen garraio berezia bermatuko da, zentro horietara joateko desplazamenduak ezin badira bestelako garraiobideen bitartez egin, eta/edo horiek ez badaude haien mugikortasun-ahalmenera egokituta.

1.2.4.- Etxebizitza komunitarioak

Etxebizitza komunitarioetan gerokultoreen edo parekoen % 60 egongo da, gosaltzeko, bazkaltzeko eta afaltzeko orduan izan ezik, otorduetan ehuneko hori % 10 igoko da.

Txanda guztietan, zuzeneko arreta gisa konfiguratu ohi diren zereginak egingo dira, bai eta osasun-agintarien prebentzio-gomendioak betetzeko berezkoak direnak ere, laugarren ebazpen-zatiko lehen paragrafoan ezartzen dena betez.

1.2.5.- Osasun-langileak

OLT/EUD langileen % 100ek egingo du lan, ohiko zereginak % 100ean betetzeko eta osasun-agintariek egin dituzten prebentzio-gomendioak betetzeko, laugarren ebazpen-zatiko lehen paragrafoan ezartzen dena betez.

1.2.6. Sukaldeko langileak

Langileen % 50ek lan egingo du. Greban, sukaldeko langileek elikagaiak prestatu beharko dituzte, baina ez dute egin beharko bestelako lanik.

1.2.7. Garbitzaileak.

Langileen % 100ek lan egingo du.

Pertsonen segurtasun edo osasunerako berehalako arrisku larria izan dezaketen eremuetan egingo da garbiketa. Horretarako, erreferentzia-irizpideak izango dira behin eta berriz aipatutako osasun-gomendioak, bai eta Laneko eta/edo Osasun Arriskuen Prebentzioari buruzko xedapen eta protokolo dokumentatuak ere. Horrela, zentro osoaren garbiketa sakona bermatu behar da, desinfekzioa barne, erabilera komuneko eta ohiko joan-etorriko eremuetan garbitasuna muturreraino eramanez, baita ohiko kontaktu-azalerak ere, hala nola barandak eta eskubandak, botoiak, ateen heldulekuak, etengailuak, mahaiak, eskailerak, igogailuak, txorrotak, teklatuak, telefonoak, tabletak, gurpil-aulkiak eta makuluak, etab., eta gutxienez txanda bakoitzean behin

1.2.8. Mantentze-lanetako langileak:

Jaiegunetan egoten den langile kopuru berdina egongo da, eta jendearen osasunerako edo bizitzarako arrisku larria izan dezaketen premiazko eta atzeraezinezko gertaerei baino ez diete erantzungo.

1.2.9. Harrera-atezaindegiko langileak:

Egoitzetako sarbide nagusiko atea zaintzeko eta kontrolatzeko emango da zerbitzu hori. Pertsona bakarra egongo da txanda bakoitzean, eta berau arduratuko da bisitak erregistratzeaz eta bisitariei tenperatura hartzeaz. Kontrol horretan sartuko dira bai erabiltzaileak, bai bisitak, osasun-gomendioetan ezarritako mugak bete daitezen.

2.- Etxez etxeko laguntzaren sektorea.

Etxez etxeko laguntzaren sektorean honako zerbitzu hauek emango dira; alabaina, II. eta III. mendekotasun-gradua duten pertsoneri bakarrik:

2.1.- Janari-zerbitzua emango da. Ahal dela, aurretik egindako edo aurretik egiten diren elikagaietara joko da.

2.2.- Zerbitzu hauek emango dira: eguneroko higiene pertsonalean lagunduko da, bai eta komuna erabiltzen ere, eta, hala badagokio, maskuri-eta heste-hustuketa egiten; jaikitzen, oheratzen eta janzten lagunduko da, eta sendagaiak eta elikagaiak hartzen direla gainbegiratuko da.

2.3.- Hitzordua aurretik ezarri bada eta atzeratu ezin badaiteke, osasun-zentroetara joaten lagunduko zaie erabiltzaileei.

2.4.- Halaber, eguneko zentroetara joaten lagunduko zaie.

2.5.- Ohean dauden pertsoneri dagokienez, behar diren jarrera-aldaketak egingo zaizkie.

3.- Babesgabetasun-egoeran dauden adingabeentzako egoitza eta etxebizitza babestuak, bazterketa-arriskuan dauden pertsonentzako egoitza eta pisu babestuak, adingabeentzako hezkuntza-zentroak, etxebizitza komunitarioak, eta esku-hartze sozialeko zentroak

Jaiegun bati dagozkion zerbitzuak mantenduko dira.

LAUGARRENA. - Hezkuntza-sektorea.

Irakaskuntza-zentroetan, ondoren adieraziko diren zerbitzuak emango dira, honako langile hauekin:

1.- Unibertsitateaz kanpoko hezkuntza arautua, publikoa, itunpekoa eta pribatua: zentroetarako sarrera-kontrola bermatzeko, zentro publiko eta lotutako eraikin bakoitzeko: zuzendaritza-taldeko pertsona bat, mendekoen plantillako pertsona bat, eta, baldin badago, COVIDeko koordinatzailea.

2.- Haurreskolak Partzuergoa eta udal eskolak: zentroetarako sarrera-kontrola bermatzeko, zentro eta lotutako eraikin bakoitzeko koordinatzaile 1, edo hura ordezkatzeko duen pertsona.

3.- Babes-funtzioa eta osasuna babesteko, 1. paragrafoan ezarritako zerbitzuei honako hauek gehituko zaizkie:

3.1.- Irakasle bat hezkuntza-etapa bakoitzeko (Haur Hezkuntza, Haurreskolak, Lehen Hezkuntza, DBH, Batxilergoa eta Lanbide Heziketa)

3.2.- Haur Hezkuntzako etapetan, 1. ziklokoetan zein 2. ziklokoetan (Haurreskolak barne) eta Lehen Hezkuntzako etapetan, etapa bakoitzean matrikulatutako 100 ikasletik aurrera, 2 irakasle gehituko dira etapa bakoitzean. 200 ikasletik aurrera, beste bi irakasle, eta horrela hurrenez hurren 100 ikasleko.

3.3.- Hezkuntza Bereziko ikastetxeetan edo hezkuntza bereziko gela egonkorretan, ikasgeletan ohiko diren langileen % 75.

4.- Ikastetxeetako garbiketa-zerbitzua bermatzen da, garbiketa arrunta eta ikastetxeetako Kontingentzia Planetan jasotako gomendioak betetzea barne, argitaratutako osasun-gomendioei jarraituz. Lan horietarako, zerbitzu horiek eman ohi dituzten langileen % 100ek egingo ditu, eta inoiz ez du eragingo eguneko ohiko lanaldia baino luzeagoa izatea.

5.- Jantoki-zerbitzua bermatuko da: erraz egiteko moduko elikagaiak prestatuko dira, bai ikastetxeetan bertan, bai ukitutako enpresen sukalde nagusietan. Azken kasu horretan, bermatu beharko da janaria ikastetxeetan banatuko dela. Aurreko

eginkizunak sukaldeko langileen %10ek beteko dituzte. Baina %10 hori pertsona bat baino gutxiago bada, pertsona horrek gutxienerako zerbitzu horiek egin beharko ditu.

5.1.- Erabili eta botatzeko materiala erabili beharko da, ikasleei janaria emateko.

5.2.- Muntaketari, mahaien bilketari eta garbiketari dagokienez, bermatu behar da zerbitzu arrunta eta ikastetxeetako Kontingentzia Planetan jasotako gomendioak beteko direla, argitaratutako osasun-gomendioei eta Hezkuntza Sailaren gomendioei jarraikiz. Aipatu ditugun zerbitzu horiek egin ohi dituzten langileen %100ak egingo ditu (soilik zerbitzu horietan, ez bestelako zerbitzuak), eta soilik, ezinbestekoa den denborarako.

5.3.- Langile horien lanaldian, ikasleei arreta emateko eta jantokiak irekita mantentzeko, begiraleen ehuneko hauek ezartzen dira, zikloen eta hezkuntza-etapen arabera:

5.3.1.- Haur Hezkuntzako ikasleak (1. zikloa: 2 eta 3 urte):

- 2 urte dituzten haurren ikasgeletan, begirale bat bederatzi bazkaltiarreko talde bakoitzeko.

- 3 urte dituzten haurren ikasgeletan, begirale bat hamabost bazkaltiarreko talde bakoitzeko.

5.3.2.- Haur Hezkuntzako ikasleak (2. zikloa: 4 eta 5 urte):

- Ikastetxeko begiraleen % 10. Baina % 10 hori pertsona bat baino gutxiago bada, pertsona horrek gutxienerako zerbitzu horiek egin beharko ditu.

5.3.3.- Hezkuntza-premia bereziak dituzten ikasleak: elikadura-beharrak asetzeko ezinbestekoa den gutxienerako begirale-kopurua.

BOSKARRENA. - Garraioa.

1.- Autobusek, trenak, tranbiek, funikularrek eta ibaiko garraioek greba-deialdian zehaztutako ordu-tarteetan programatuta dituzten ohiko zerbitzuen % 30 mantenduko dute. Ehuneko hori banatzerakoan, lehentasuna emango zaie ordezko garraio-zerbitzurik ez duten edo osasun-zentroetara daramaten lineei. Halaber, estaldura berezia emango zaie lantokietako sarrera- eta irteera-ordutegiei. Greba hasi aurreko orduetan hasten diren zerbitzuek, horrelakorik egonez gero, ohiko ibilbidea amaitu arte jarraitu beharko dute. Era berean, aginteko, koordinazioko, kontroleko eta segurtasuneko zerbitzuak mantendu behar dira garraiobideetan, zerbitzu horietako lanpostu bakoitzeko eta txanda bakoitzeko pertsona batekin.

2.- Errepideen mantentze-zerbitzuak jaiegun bati dagozkion langile eta zerbitzuekin lan egingo du.

SEIGARRENA. - Energia, gasa, ura eta telekomunikazioak produzitu eta hornitzea.

1.- Energia elektrikoa produzitu eta hornitzeaz, gasa produzitu eta hornitzeaz eta ura araztu eta hornitzeaz arduratzen diren enpresek eta organismoek zerbitzua bermatuko dute, jaiegun bati dagokion langile-kopuruarekin.

2.- Telekomunikazio-enpresetan, mantentze-lanak egiteko, jaiegunetan langile-talde horretan lan egingo luketen langileek lan egingo dute.

ZAZPIGARRENA. - Justizia Administrazioa.

Guardia zerbitzua mantendu egingo da, zerbitzuak eman ohi dituzten langileekin.

ZORTZIGARRENA.- Arestian aipatutako zerbitzuak greba-eskubidea erabiltzen ez duten pertsonak emango dituzte, langile horiekin ezarritako gutxieneko zerbitzuak bete ezin direnean izan ezik.

Langileen ordezkariak entzun eta gero, enpresetako nahiz administrazio publikoetako zuzendaritzak izendatuko dituzten langileek bete beharreko eginkizunak. Nolanahi ere, agindu honetan eta indarrean dauden legeetan ezarritako mugak errespetatu beharko ditu.

Justizia Administrazioan, aurreko artikuluko 10. apartatuan adierazitako zerbitzuak greba-eskubidea erabiltzen ez duten langileek emango dituzte –langile horiekin ezarritako gutxieneko zerbitzuak bete ezin direnean izan ezik–, agindu honen eranskinean zehazten den bezala.

Justizia Administrazioaren esparru horretan, letraduei, fiskalburuei edo dagokion erakundeko buruari dagokio ezinbesteko zerbitzuak bete behar dituztenak izendatzea, baita gutxieneko zerbitzuak bete behar dituen funtzionarioak zer kidegotakoa izan behar duen zehaztea ere, halakorik zehaztu ez den kasuetan, dagokion organoaren berezko zereginaren barnean bildutako ezinbesteko zerbitzuak betetz.

BEDERATZIGARRENA.- Agindu honen aurreko apartatuetan bildutako gutxieneko zerbitzuak ezin izango dira aldatu horiek egiteko izendatuta dauden langileen aldaketan edo lanuzteen ondorioz. Halakorik gertatuz gero, legez kontraktatzat joko dira eta horiek egiten dituztenak erantzule izango dira, eta erantzukizuna eskatuko zaie indarrean dagoen ordenamendu juridikoaren arabera.

HAMARGARRENA.- Aurreko artikuluetan xedatutakoa gorabehera, greba egiten duten langileen eskubideak, grebari buruzko araudiak aitortzen dituenak, ez dira inola ere murriztuko, ezta grebarako deia egin dutenen eskakizunen izapidetzea eta ondorioak mugatuko ere.

HAMAIKAGARRENA.- Jakinaraz bekie agindu hau grebaren deialdia egin duten erakunde sindikalei, Euskal Autonomia Erkidegoko erakunde sindikal adierazgarrienei, Confebask eta SEA erakundeari eta administrazio publikoei, bete dezaten eta argitara dadila Lana eta Justizia Sailaren webean denon ezagupenerako.

HAMABIGARRENA.- Agindu honen berri eman behar zaie interesdunei, betiere Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 40. artikuluan xedatutako moduan; halaber, ebazpenak administrazio-bidea agortzen duela jakinarazi behar zaie, eta horren aurka administrazioarekiko auzi-errekurtsoa jarri ahal izango dela Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiaren dagokion Salan, Ebazpena jakinarazten denetik kontatzen hasita 2 hilabeteko epean, Administrazioarekiko Auzien Jurisdikzioa arautzen duen uztailaren 13ko 29/1998 Legean xedaturikoaren arabera.

Era berean, eta Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 123. eta 124. artikuluetan aurreikusitakoari jarraikiz, honako hau ere jakinarazi behar zaie: agindu honen aurka aukerako berraztertze errekurtsoa aurkez daitekeela lan-agintaritzan, agindua jakinarazi eta biharamunetik kontatzen hasita hilabeteko epean.

Vitoria-Gasteiz, 2021eko ekainaren 1a.

**BIGARREN LEHENDAKARiorde eta
LAN eta ENPLEGUko SAILBURUA**